

Projekt

z dnia 14 kwietnia 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR/...../2023
RADY MIEJSKIEJ W AUGUSTOWIE**

z dnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Augustów na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 tj.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700, 2140, z 2023 r. poz. 403), Rada Miejska w Augustowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje **Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Augustów na lata 2023-2025**, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Augustowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Augustowie

Alicja Dobrowolska

Załącznik do uchwały Nr/...../2023
Rady Miejskiej w Augustowie
z dnia 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2023 - 2025

AUGUSTÓW

AUGUSTÓW 2023R.

1. Wprowadzenie.
2. Podstawa prawna.
3. Diagnoza.
 - 3.1 Rodziny z dziećmi, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych i korzystają z usług pomocy społecznej.
 - 3.2 Lokalne systemy wsparcia.
 - 3.3 Dzieci i młodzież z rodzin, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych.
 - 3.4 Usługi wsparcia dla dzieci w rodzinach doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
 - 3.5 Zasoby instytucjonalne.
 - 3.6 Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z Gminy Miasta Augustów umieszczonych w pieczy zastępczej.
 - 3.7 Realizacja ustawy „Za życiem”
4. Tendencje i wnioski wynikające z diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy Miasta Augustów.
 5. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
 6. Cele szczegółowe Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
 7. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025.
 8. Realizacja.
 - 8.1 Powiązanie z innymi dokumentami o zasięgu lokalnym.
 - 8.2 Finansowanie Programu.
 - 8.3 Zakładane efekty realizacji Programu.
 - 8.4 Monitoring Programu.

1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) określa zasady i formy pracy i pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej. Ustawodawca zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej podzielił na gminę, powiat i samorząd województwa. Pierwszym i najważniejszym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina, która wspiera rodziny wieloproblemowe poprzez skoordynowany system działań określonych w gminnym programie.

Współczesne rodziny zmagają się z kryzysami wynikającymi z różnych przyczyn: z czynników endogennych (wykształcenie, sytuacja na rynku pracy, sytuacja finansowa, uzależnienia, indywidualne cechy, stan zdrowia, ogólny poziom relacji wewnątrz rodziny) i czynników egzogennych (związane z dalszą rodziną, możliwości rozwoju zawodowego rodziców, oparcia społecznego itp.) . Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji mają problemy z samodzielnym rozwiązaniem występujących złożonych problemów. Konieczne jest udzielanie im różnorodnych form pomocy, aby pobudzić aktywność i ukierunkować na samodzielne podejmowanie zadań, korzystanie z zasobów, które są w rodzinie i w lokalnej społeczności. Właściwa diagnoza trudności występujących w rodzinie oraz zaangażowanie odpowiednich instytucji, opracowanie strategii działań jest podstawą do osiągnięcia pożądaných efektów. Ww. ustawa definiuje wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jako zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych gmina zapewnia wsparcie w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego

W przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, praca z rodziną biologiczną ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Ważnym elementem Programu niezbędnym do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny jest stworzenie warunków do rozwoju kadr pracujących na rzecz rodzin wieloproblemowych i umożliwienie wprowadzenia nowych form pracy z rodzinami.

2. Podstawy prawne opracowania programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 447 z późn.zm.).
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. z Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.).

7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z Dz. U. z 2023 r. poz. 172).
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327).
9. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Augustów na lata 2017 – 2025 przyjętej Uchwałą nr XXIX/263/16 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 5 grudnia 2016r.

3. Diagnoza.

3.1. Charakterystyka rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie.

Mówiąc o przyczynach trudnej sytuacji życiowej osób zgłaszających się o pomoc do MOPS w Augustowie konieczne jest przeanalizowanie danych ilościowych dotyczących udzielonej pomocy mieszkańcom Augustowa. Diagnoza Programu odnosi się do diagnozy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Augustów na lata 2017-2025.

Tabela 1 Rodziny objęte pomocą społeczną

Główne powody przyznania pomocy	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
Ubóstwo (liczba rodzin)	443	426	398	356
Bezrobocie (liczba rodzin)	410	398	381	333
Długotrwała i ciężka choroba (liczba rodzin)	534	481	473	442
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (liczba rodzin)	194	211	171	131
Niepelnosprawność (liczba rodzin)	159	148	141	121
Alkoholizm (rodziny/osoby)	60/82	51/68	47/64	29/40
Bezdomność (liczba rodzin)	61	53	55	47
Potrzeba ochrony macierzyństwa (rodziny/osoby)	61/69	20/116	22/100	17/75
Narkomania (rodziny/osoby)	5/6	4/5	1/1	1/1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (rodziny/osoby)	15/18	13/16	7/7	7/8

Źródło: Sprawozdania MRiPS lata 2019-2022.

Jednym z częstszych powodów jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Bezradność w sprawowaniu opieki ma różne źródła. Wśród nich jest bezrobocie jednego z rodziców lub obojga, a co za tym idzie, niskie dochody, które nie pozwalają na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, trudne warunki mieszkaniowe. Innym powodem

bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest brak umiejętności wychowawczych, często wyniesione z domu nieprawidłowe wzorce, niewłaściwe relacje w rodzinie.

Niebezpieczeństwem jest sprawowanie opieki przez rodziców nadużywających alkoholu i uzależnionych od środków psychoaktywnych. Statystyki tutejszego Ośrodka wskazują, iż problem uzależnienia od alkoholu jest obecny w rodzinach. Dane mówią o rodzinach, w których u co najmniej jednego członka stwierdzono uzależnienie od alkoholu. Wiele osób korzystających z pomocy nadużywa alkoholu, jednak nie zawsze ops dysponuje dokumentami stwierdzającymi chorobę alkoholową.

Tabela 2 Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z powodu problemów alkoholowych

Główne powody przyznania pomocy	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
Alkoholizm (rodziny/osoby)	60/82	51/68	47/64	29/40

Źródło: Sprawozdania MPiPS lata 2019-2022

Trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej mają również rodziny, które samodzielnie radzą sobie z różnymi wyzwaniami, np. zawodowymi, mieszkaniowymi, finansowymi, jednak ich umiejętności wychowawcze nie są wystarczające zwłaszcza w okresie dorastania dzieci, nie radzą sobie z zachowaniem nastolatków, postawy wobec obowiązku szkolnego i zachowania w grupie rówieśniczej. Inną przyczyną trudności opiekuńczo-wychowawczych może być choroba jednego z rodziców, kryzys psychiczny, niepełnosprawność.

Szczególnie trudnym wydarzeniem w życiu rodziny jest rozwód lub rozstanie rodziców, powodujące trwałą zmianę systemu rodzinnego i relacji w rodzinie. Kryzys okołoporodowy, trudne ustalenia dotyczące m. in. miejsca pobytu dzieci, sposobu sprawowania opieki, alimentów, podziału majątku mogą spowodować negatywne skutki w psychice dzieci. Rodzice zaangażowani w konflikt, zwykle nie są w stanie zadbać o bezpieczeństwo emocjonalne dzieci. Wykorzystując dzieci jako rzecznika własnych interesów wciągając w konflikt, działają na szkodę dzieci. Rodzice często nie widzą, że dzieci doznają przemocy z ich strony wynikającej z chęci wykorzystania dzieci do własnych celów w konflikcie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym w diagnozie, praca z rodzinami uwikłanymi w przemoc wymaga współpracy interdyscyplinarnej wielu instytucji.

Sytuację związaną ze zjawiskiem przemocy w rodzinie obrazują poniższe dane.

Tabela 3 Liczba formularzy procedur Niebieskich Kart.

Instytucje	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
Policja	84	90	88	75
ośrodek pomocy społecznej	9	10	13	10
MKRPA w Augustowie	12	3	2	4
oświata	5	0	0	3
ośrodki zdrowia	0	0	1	0
Razem	110	103	104	92

Źródło: Dane MOPS w Augustów w 2019-2022r.,

Poza pomocą finansową konieczne jest wsparcie tych rodzin specjalistycznym poradnictwem oraz asystenturą rodziny, formami pomocy, które wzmocnią rodzinę. W zależności od problemów występujących w rodzinie wsparcie w kryzysie przez psychologa, terapeutę uzależnień, prawnika pozwala na rozwiązanie trudnych problemów i powrót do prawidłowego funkcjonowania.

Współczesne rodziny narażone są na problemy i zawiłości wynikające z warunków gospodarczych państwa, regionu a także z problemów wewnątrzrodzinnych. Działania wyznaczone gminom w obszarze wsparcia rodziny nie dotyczą kwestii finansowych, jednak wskazują katalog świadczeń i usług za pomocą których można próbować niwelować skutki niekorzystnej sytuacji rodzin, aby rodzina funkcjonowała prawidłowo, a także, aby dzieci jak najdłużej pozostawały w rodzinie biologicznej.

3.2. Lokalny system wsparcia.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylony)
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Oprócz ww. zadań własnych gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny, zgodnie z wytycznymi przekazywanymi przez wojewodę (art. 177 ustawy).

Asystent rodziny

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 12.1) asystentem rodziny może być osoba, która:

1. posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub

b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony w drodze rozporządzenia i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub

c) wykształcenie średnie lub średnie branżowe i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;

2. nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;

3. wypełnia obowiązki alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;

4. nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

5. nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Do zadań asystenta rodziny należy wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz mającej inne problemy powodujące trudną sytuację życiową. W szczególności, zgodnie z art. 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473);
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Tabela 4 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny

	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
Rodziny korzystające ze wsparcia asystenta rodziny	25	22	19	24

Źródło: Dane MOPS w Augustów w 2019-2022r.,

W sytuacji, w której rodzina nie jest w stanie samodzielnie realizować wszystkich niezbędnych zadań, gdy nie spełnia swoich podstawowych funkcji, wymaga pomocy i wsparcia.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy.

Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić – funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego, przy wsparciu wielu instytucji i organizacji, mają zapobiec rozpadowi rodziny i poprawę jej funkcjonowania.

Asystenci rodziny prowadzą pracę z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Wykonując swoje obowiązki asystenci rodzin współpracują z różnymi instytucjami: szkołami, przedszkolami z terenu Miasta Augustowa, I Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Augustowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Augustowie, Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Augustowie, Urzędem Miejskim w Augustowie, Augustowskim Towarzystwem Budownictwa Społecznego „KODREM” Sp. z o. o. oraz z placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi. Asystenci rodziny biorą udział w posiedzeniach grup roboczych powołanych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty” w rodzinach objętych ich wsparciem.

Praca asystentów rodziny łączy w jednym miejscu wiele różnych działań, wymaga dużej wiedzy dotyczącej pracy z osobami dorosłymi i dziećmi, znajomości lokalnych zasobów społecznych, umiejętność godzenia różnych przekonań.

Rodzina wspierająca

Inną formą pomocy rodzinie wprowadzoną omawianą ustawą są rodziny wspierające, których zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca ma aktywnie pomagać w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej, a nie ją wyręczać. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich inicjatywy oraz pomysowości. Współpraca między rodzinami daje możliwość dzielenia się doświadczeniem i ukazywania praktycznych metod rozwiązywania problemów. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej

może być powierzone rodzinom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą burmistrz zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Grupy wsparcia i grupy samopomocowe

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako kolejne z zalecanych form wspierania rodziny wymienia „grupy wsparcia” lub „grupy samopomocowe”.

„Grupa wsparcia” jest formą pomocy psychologicznej, terapeutycznej. Zwykle w grupach wsparcia uczestniczą osoby, które łączą podobne problemy i trudności. Grupy takie mogą mieć charakter zarówno formalny (organizowane przez specjalistyczne instytucje i prowadzone przez jedną lub dwie profesjonalnie przygotowane osoby), jak i samopomocowy (gdy tworzone są przez samych jej członków). Grupy wsparcia mogą mieć charakter otwarty (gdy w każdym momencie mogą dołączyć do nich nowi członkowie) lub zamknięty (gdy nowi członkowie nie mogą dołączać do spotkań po ich rozpoczęciu). Udział w grupie wsparcia polega na dzieleniu się własnymi doświadczeniami z innymi jej członkami, słuchaniu, nawiązywaniu kontaktu, dzieleniu się pożytecznymi informacjami, udzielaniu sobie wzajemnie wsparcia emocjonalnego.

Osoby objęte wsparciem asystentów rodzin mają możliwość udziału w grupach wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz w grupach wsparcia opiekuńczo – wychowawczej „Szkoła Rodzica”. MOPS w Augustowie corocznie planuje zorganizowanie dwóch edycji grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz dwóch edycji grupy wsparcia opiekuńczo – wychowawczej „Szkoła Rodzica”. Psycholog Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie udziela porad indywidualnych. Pomoc psychologiczna w miarę potrzeby i możliwości udzielana jest w miejscu zamieszkania klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie.

System wsparcia rodziny na poziomie gminy zakłada ponadto następujące formy pracy z rodziną:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Pomocy Społecznej w Augustowie w Ośrodku prowadzone jest poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne.

Ponadto prowadzone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, których odbiorcami są również dzieci. Usługi prowadzone są w miejscu zamieszkania, jest to zadanie zlecone przez administrację rządową.

Placówki wsparcia dziennego

W Augustowie działa pięć placówek wsparcia dziennego, które zapewniają opiekę dzieciom i młodzieży podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych, pomoc w nauce, stałą pracę z rodziną dziecka oraz jedna placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie wychowawcy podwórkowego. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie prowadzi jedną placówkę, pozostałe prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

Placówki wsparcia dziennego działające na terenie Augustowa:

- Świetlica „Nasza Ostoja” przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie,
ul. Nowomiejska 41,

- Społeczna Organizacja Przyjaciół Dzieci „Przystań” w Augustowie, ul. Tytoniowa 5,
- Katolickie Towarzystwo Służby Dzieciom „Hospicjum” w Augustowie, ul 29 Listopada 12,
- Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddział w Suwałkach, ul. Wojska Polskiego 51 w Augustowie,
- Fundacja Cordis w Augustowie, ul. Jeziorna 31
- Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Białostocka - Wychowawca podwórkowy, ul. Zarzeczne 3a.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie dofinansowuje zakup artykułów spożywczych do przygotowania dożywiania dzieci w placówkach wsparcia dziennego działających na terenie Augustowa. W latach 2019- 2022 placówki otrzymały dofinansowanie w wysokości:

Tabela 5 Wysokość dofinansowania placówek wsparcia dziennego

Przeciętna liczba umieszczonych dzieci/ Wydatki w roku 2019	Przeciętna liczba umieszczonych dzieci/ Wydatki w roku 2020	Przeciętna liczba umieszczonych dzieci/ Wydatki w roku 2021	Przeciętna liczba umieszczonych dzieci/ Wydatki w roku 2022
140/ 51.626,55	123/ 45.216,74	120/ 48.304,60	132/54.144,12

Źródło: Dane MOPS w Augustów w 2019-2022r.,

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w trzech formach:

- opiekuńczej,
- specjalistycznej
- oraz pracy podwórkowej.

Placówki prowadzone w formie opiekuńczej mają na celu wsparcie rodziców w zapewnieniu opieki na dziećmi oraz mogą służyć wsparciu działań edukacyjnych. Taka forma opieki zapewniona jest w Gminie Miasto Augustów poprzez działające świetlice.

Jedną z form prowadzenia placówki wsparcia dziennego jest praca podwórkowa, która została ustawowo zdefiniowana wraz z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W praktyce ww. forma pracy z dziećmi i młodzieżą funkcjonuje od wielu lat. Idea prowadzenia pracy z dziećmi w tej formie polega na kierowaniu działań animacyjnych, socjoterapeutycznych, edukacyjnych czy sportowych do dzieci spędzających swój wolny czas na osiedlowych podwórkach. Celem działalności placówki prowadzonej jest udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży przebywających na placach i podwórkach.

Praca z dziećmi i młodzieżą w środowisku otwartym prowadzona była od lat. Doświadczenia z innych gmin pokazują, iż najczęściej stosowaną praktyką jest prowadzenie pracy podwórkowej jako dodatkowej formy działalności usytuowanej przy podmiotach realizujących działania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Białostocka na terenie Augustowa prowadzi placówkę wsparcia dziennego w formie wychowawcy podwórkowego.

Placówka prowadzona w formie specjalistycznej ma za zadania wspierać dzieci w ich rozwoju fizycznym, psychologicznym oraz wspomagać dziecko i jego rodzinę w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej, w szczególności:

- organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne;
- realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy potrzeb w placówkach oświatowych oraz placówkach wsparcia dziennego typu opiekuńczego z terenu Gminy Miasto Augustów jest to najbardziej pożądana forma wsparcia i opieki nad dziećmi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie w ramach prac nad niniejszym Programem zwrócił się do podmiotów działających na terenie Augustowa o propozycje działań do niniejszego dokumentu.

Zapytanie przekazano do 17 podmiotów, odpowiedzi udzieliło 5, zestawienie propozycji zawiera tabela poniżej:

Tabela 6 Skala lokalnych potrzeb w zakresie form pracy środowiskowej skierowanej do dzieci z rodzin wieloprotblemowych.

Instytucja	Przedłożone propozycje
Zespół Szkolno – Przedszkolny w Augustowie Szkoła Podstawowa Nr 4	Zorganizowanie na terenie MOPS zajęć wspierających ofiary przemocy w rodzinie, szkoły dla rodziców, pomocy prawnika, psycholog, zajęć dla rodziców dzieci autystycznych.
Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 3 w Augustowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie w czasie wakacji bezpłatnych wyjazdów na kolonie terapeutyczne dzieciom z rodzin wieloprotblemowych. 2. Organizowanie w okresie ferii zimowych bezpłatnych wyjazdów na zimowiska dzieciom z rodzin wieloprotblemowych, szczególnie o niskich dochodach. 3. Umożliwienie na terenie Augustowa dostępu do lekarza psychiatry dziecięcego, przyjmującego dzieci z problemem emocjonalnym
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie	Rozwijanie i doskonalenie współpracy różnych podmiotów w celu integrowania działań podejmowanych na rzecz rodziny i dziecka.
Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 2 w Augustowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie na terenie miasta poradni zdrowia psychicznego dla dzieci, przede wszystkim zatrudnienie i nawiązanie współpracy z psychiatrą dziecięcym. 2. Utworzenie specjalistycznego ośrodka zajmującego się holistycznie terapią rodzinną (terapeuci rodzinni, terapeuci specjalizujący się w pracy z dzieckiem, w tym dzieckiem dotkniętym przemocą seksualną). 3. Utworzenie całodobowego ośrodka dla rodzin dotkniętych przemocą domową. 4. Utworzenie centrum mediacji dla rodzin. 5. Utworzenie centrum pomocy i wsparcia rodzinom borykającym się z niepełnosprawnością członka rodziny. 6. Zorganizowanie wsparcia, pomoc w opiece rodzicom, którzy opiekują się schorowanym członkiem rodziny całą dobę (opieka na godziny, kiedy rodzic musi załatwić sprawy urzędowe lub wykonać czynności związane z ogólnorozumianym funkcjonowaniem związanym ze zdrowiem psychicznym). 7. Nawiązanie współpracy z organizacjami działającymi na terenie naszego miasta lub w okolicy, które świadczą nieodpłatną/odpłatną pomoc rodzinom w potrzebie (organizuje szkolenia, warsztaty, konsultacje doskonalące kompetencje rodzicielskie i wychowawcze, pomoc doraźną).
Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej w Augustowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie składu Zespołu Interdyscyplinarnego. 2. Utworzenie grup wsparcia dla rodziców – Szkoła dla Rodziców. 3. Konsultacje psychologa – dyżury. 4. Miejski telefon wsparcia dla rodziny „Pogotowie dla rodzin” – telefoniczny dyżur specjalistów. 5. Grupa wsparcia dla młodych matek i kobiet w ciąży. 6. Socjoterapia – wsparcie dla młodzieży. 7. Trening Umiejętności Społecznych.

W związku z tym, że nie wszystkie przedstawione potrzeby mieszczą się w kompetencjach Gminy Miasta Augustów, w niniejszym Programie zostały uwzględnione działania, które mogą być realizowane zgodnie z zadaniami samorządu. Zebrany materiał będzie wskazówką lokalnych potrzeb innym podmiotom i samorządom innego szczebla, organizacjom pozarządowym wykonującym zadania według własnych kompetencji.

3.5 Zasoby instytucjonalne

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie,
- Zespół Interdyscyplinarny Miasta Augustowa,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Augustowie,
- NZOZ „Poradnia Zdrowia Psychicznego – Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia”
- Placówki ochrony zdrowia funkcjonujące i obejmujące swoim działaniem mieszkańców Augustowa,
- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Augustowie SPSPZOZ w Suwałkach
- Placówki oświatowe obejmujące swoim działaniem mieszkańców Augustowa,
- Sąd Rejonowy w Augustowie,
- Prokuratura Rejonowa w Augustowie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Augustowie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Augustowie,
- Organizacje pozarządowe, placówki wsparcia dziennego: Świetlica „Nasza Ostoja” , Społeczna Organizacja Przyjaciół Dzieci „Przystań”, Ognisko Wychowawcze TPD, Katolickie Towarzystwo Służby Dzieciom „Hospicjum”, Fundacja „Cordis”,
- Augustowskie Stowarzyszenie Abstynentów Klub „Tęcza”,
- Podmioty gospodarcze wykonujące usługi zakontraktowane z Gminą Miastem Augustów skierowane do osób uzależnionych i ich rodzin.

3.6 Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z Gminy Miasta Augustów umieszczonych w pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Zgodnie z ustawą zadaniem gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast zadania związane ze sprawowaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przypisane zostały powiatom. W myśl ww. ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo-wychowawczej).

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku - 30% a w trzecim i następnych latach - 50%. Do ww. wydatków zalicza się: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Wydatki na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej mają tendencję wzrostową. Analizy danych wskazują, że w kolejnych latach tendencja wzrostowa utrzyma się i Gmina Miasto Augustów będzie ponosić z tego tytułu coraz większe wydatki, gdyż pobyt większości dzieci współfinansowany będzie w wysokości 50%.

Tabela 9 Liczba dzieci przebywają w pieczy zastępczej za które Gmina Miasto Augustów ponosi odpłatność.

	2019r.	2020r.	2021r.	2022
Liczba dzieci	54	58	59	59
Koszty poniesione przez gminę na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej	297.397,72	332.819,45	351.342,54	413.330,57

Źródło: Dane MOPS w Augustów w 2019-2022r.,

3.7. Realizacja ustawy „Za życiem”

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ww. ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Ustawa wprowadza przepisy prawa dotyczące wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m. in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnić dostępność dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione mogą być objęte pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępna pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie opracowanie katalogu możliwej pomocy i występowanie „do odpowiednich podmiotów, w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia”. Jest to inna forma pracy ze strony asystenta rodziny, gdyż pierwotną rolą asystenta było wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie radzą sobie z wychowaniem dzieci.

Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach programu „Za życiem”

Rok	Liczba rodzin dla które złożyły wniosek o koordynację wsparcia asystenta rodziny	Liczba wniosków o wypłatę świadczenia w związku z narodzinami dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
2022	0	2	2	8.000,00
2021	0	4	4	16.000,00
2020	0	2	2	8.000,00
2019	0	6	6	24.000,00

Źródło: Dane MOPS w Augustowie lata 2019-2022

4. Tendencje i wnioski wynikające z diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy Miasta Augustów.

Tendencje:

- utrzymuje się liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS w Augustowie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- wzrasta liczba osób w rodzinach korzystających z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa,
- od lat utrzymuje się stała liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego, maksymalna do możliwości organizacyjnych, lokalowych i finansowych świetlic,
- wzrastają koszty związane z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej,
- podmioty realizujące różnorodne działania na rzecz dzieci z rodzin wieloproblemowych wskazują potrzebę powstania w Augustowie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego i rozwoju specjalistycznego wsparcia
- stworzenie warunków do przygotowywania kadr do stosowania nowych narzędzi i metod pracy z rodziną skierowanych na uruchomienie zasobów rodziny i społecznego otoczenia celem wzrostu jej samodzielności.

Wniosek:

Rodziny borykające się z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi z terenu Augustowa mierzą się z różnymi problemami, które przy współpracy z instytucjami są do przezwyciężenia. Priorytetem w lokalnych działaniach powinno być wspieranie rodziny w nabywaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Niniejszy Program zakłada działania, które nakierowane są na pracę z rodziną, umożliwiającą rozwiązanie trudnej sytuacji w rodzinie, wsparcie jej w procesie opieki i wychowania dzieci, pomoc specjalistyczną. Skuteczna pomoc wymaga stworzenia warunków do pracy podmiotom pracującym na rzecz rodziny, możliwości podnoszenia kwalifikacji przez kadry, budowania sieci współpracy. Ważnym elementem systemu wsparcia w rodzinie jest umożliwienie skorzystania z działań profilaktycznych i naprawczych na wstępnym etapie kryzysu w rodzinie poprzez pedagogizację rodziców, wsparcie specjalistyczne.

5. Cel Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025.

Program Wspierania Rodziny Gminy Miasta Augustów na lata 2023-2025 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Augustowie w obszarze wspierania rodziny. Program jest dokumentem wdrażającym Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Augustów na lata 2017-2025, która wyznacza kierunki zmiany (interwencji). W ww. Strategii zostały określone obszary tematyczne dotyczące wspierania rodziny.

Obszar:

III. Rodzina i przeciwdziałanie przemocy.

Cele strategiczne:

III.2. Poprawa sytuacji dzieci i rodzin wieloproblemowych.

III.3. Poszerzenie możliwości wsparcia rodziny w pełnieniu roli opiekuńczej.

Na tej podstawie został określony cel główny Programu.

CEL GŁÓWNY

Pomoc rodzinom z terenu Augustowa przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez różnorodne formy wsparcia.

6. Cele szczegółowe.

- Poprawa sytuacji rodzin wieloproblemowych poprzez zintegrowany system różnorodnych form pomocy.
- Wzmoczona działalność na rzecz dzieci z rodzin wieloproblemowych celem umożliwienia równego startu w dorosłe życie.
- Prowadzenie działań profilaktycznych i naprawczych wobec rodzin w kryzysie.
- Stworzenie warunków podmiotom działań na rzecz wspierania rodziny do realizacji zadań i rozwoju zawodowego kadr.

7. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025.

<i>Cel szczegółowy 1: Poprawa sytuacji rodzin wieloproblemowych poprzez zintegrowany system różnorodnych form pomocy.</i>			
Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Pomoc materialna w zabezpieczeniu potrzeb życiowych	- Liczba rodzin objętych pomocą.	2023-2025	- MOPS w Augustowie.
2. Dożywianie dzieci.	- Liczba dzieci objętych dożywianiem.	2023-2025	- MOPS w Augustowie, - organizacje pozarządowe.
3. Zapewnienie różnorodnych form poradnictwa m.in. socjalnego, prawnego.	- Liczba rodzin objętych pracą socjalną. - Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego	2023-2025	- MOPS w Augustowie, - organizacje pozarządowe.
4. Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Kwota przeznaczona na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - MOPS w Augustowie.
5. Pomoc w uzyskaniu wsparcia rzeczowego rodzinom w trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy rzeczowej.	2023-2025	- MOPS w Augustowie, - Gmina Miasto Augustów, - organizacje pozarządowe
<i>Cel szczegółowy 2: Wzmoczona działalność na rzecz dzieci z rodzin wieloproblemowych celem umożliwienia równego startu w dorosłe życie</i>			
Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Utworzenie placówki socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba utworzonych placówek	2023-2025	- MOPS w Augustowie, - organizacje pozarządowe.
2. Rozwijanie działalności placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie	Liczba placówek wsparcia dziennego działających na terenie Augustowa rozwijające swoją działalność np. poprzez	2023-2025	- MOPS w Augustowie, - organizacje

miasta Augustowa.	realizację zadania publicznych w ramach otwartych konkursów, wprowadzanie nowych form pracy z dziećmi i młodzieżą		pozarządowe.
3. Udostępnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom z rodzin wieloproblemowych	Liczba miejsc specjalistycznego wsparcia skierowanego do dzieci z rodzin wieloproblemowych	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - MOPS w Augustowie, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, - organizacje pozarządowe.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwojowych dzieciom z rodzin wieloproblemowych	Liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwojowych dzieciom z rodzin wieloproblemowych	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie, - Organizacje pozarządowe.
5. Rozwój form wsparcia skierowanego do dzieci i młodzieży np. wychowawcy podwórkowego	Liczba podmiotów prowadzących usługi społeczne skierowane do dzieci i młodzieży np. wychowawcy podwórkowego.	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie, - Organizacje pozarządowe.
6. Organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży	Liczba zadań publicznych dotyczących wypoczynku dzieci i młodzieży	2023-2025	Gmina Miasto Augustów,
<i>Cel szczegółowy 3: Prowadzenie działań profilaktycznych i naprawczych wobec rodzin w kryzysie.</i>			
Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Wspierania rodziny poprzez asystenturę rodziny	Liczba rodzin objętych asystenturą rodziny	2023-2025	- MOPS w Augustowie
2. Organizacja Klubu Rodzica zajmującego się wspieraniem rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej.	Liczba działających Klubów Rodzica	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - organizacje pozarządowe.
3. Pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej.	Liczba podmiotów świadczących pomoc specjalistyczną dla rodzin mających trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej	2023-2025	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie, - Gmina Miasto Augustów, - Organizacje pozarządowe, - Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne.
4. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców przy zastosowaniu zasady pomocniczości	Liczba działających grup wsparcia	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie, - Organizacje pozarządowe.
5. Monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.	2023-2025	- MOPS w Augustowie

6. Promocja właściwych wzorców rodziny oraz pełnienia ról w rodzinie	Liczba inicjatyw służących promocji właściwych wzorców rodziny	2023-2025	- MOPS w Augustowie, - Gmina Miasto Augustów, - organizacje pozarządowe
7. Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizację zadania wspieranie rodziny, w tym poradnictwo dla rodzin	Liczba zadań współfinansowanych ze środków gminy	2023-2025	Gmina Miasto Augustów
<i>Cel szczegółowy 4: Stworzenie warunków podmiotom działań na rzecz wspierania rodziny do realizacji zadań i rozwoju zawodowego kadr.</i>			
Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1. Zabezpieczanie środków finansowych na utrzymanie dzieci z terenu Augustowa umieszczonych w pieczy zastępczej.	Liczba dzieci z terenu Augustowa umieszczonych w pieczy zastępczej, Wysokość środków finansowych Gminy Miasta Augustów wydatkowanych na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów.
2. Zapewnienie warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników socjalnych i innych osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloprotblemową.	Liczba szkoleń, w których wzięli udział asystenci rodziny; Liczba szkoleń w których wzięli udział pracownicy socjalni; Liczba szkoleń skierowanych do osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloprotblemową zorganizowanych na terenie Augustowa.	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - MOPS w Augustowie, - organizacje pozarządowe.
3. Podejmowanie innych zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych mieszkańców Augustowa, np. lokalnych programów	Liczba lokalnych programów, liczba inicjatyw lokalnych	2023-2025	- Gmina Miasto Augustów, - MOPS w Augustowie, - organizacje pozarządowe.
4. Wspieranie pracy asystentów rodziny innymi usługami i programami środowiskowymi, które zwiększają kompleksowość i spójność pracy z dzieckiem i z rodziną	Liczba podmiotów, z którymi współpracują asystenci rodziny	2023-2025	Gmina Miasto Augustów

Działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodzin z terenu Augustowa, zgodnie z bieżącymi potrzebami.

8. Realizacja programu

8.1. Powiązanie z innymi dokumentami.

Rodziny, które potrzebują wsparcia, korzystają także z usług rozwijanych w ramach gminnych programów oraz Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Augustów na lata 2017-2025:

1. Uchwała Nr XLV/456/2022 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Augustowa na lata 2022-2024.
2. Uchwała Nr LVII/547/22 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behavioralnym na lata 2023-2026.

3. Uchwała Nr LVI/535/22 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 27 października 2022 r. w sprawie uchwalenia Roczno Programu Współpracy Gminy Miasta Augustów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na 2023 r.

8.2. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 Gminy Miasta Augustów są:

- środki własne gminy – zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z innych funduszy zewnętrznych.

Trudno jest określić środki na realizację trzyletniego Programu, gdyż zawarte w nich zadania są bardzo szerokie, finansowane z różnych źródeł, często w wysokościach niższych od potrzeb Gminy. Środki finansowe na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

8.3. Zakładane efekty realizacji Programu.

Zakładanym efektem jest różnorodne wsparcie rodzin borykających się z trudnościami w prawidłowym wypełnianiu roli opiekuńczo – wychowawczej, aby wzmocniła się ich samodzielność, bezpieczeństwo i rozwój dzieci. Zakładany w Programie lokalny system wsparcia opiera się o zadania statutowe poszczególnych podmiotów oraz pracę organizacji pozarządowych. Zintegrowane działania mają przyczynić się do minimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczyniać się do poprawy funkcjonowania rodzin, jednocześnie zapobiegając umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

8.4. Monitoring Programu.

Koordynatorem Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie. Corocznie do dnia 31 marca każdego roku będzie przedkładane sprawozdanie Radzie Miejskiej w Augustowie z realizacji Programu.

Monitoring Programu będzie odbywał się na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych działań, przy współpracy wszystkich realizatorów, oparty o wskaźnik zdefiniowane w Programie. Uzyskane dane przedstawią działania przeprowadzone w ramach realizacji Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia. Wnioski z realizacji Programu umożliwią określenie tendencji lokalnych potrzeb w zakresie wspierania rodziny. Jest to spójne z systemem oceny realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Augustowa na lata 2017-2025r.

Program stanowi dokument otwarty i w razie potrzeby może podlegać modyfikacji.

Uzasadnienie

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę w taki sposób, aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być udzielana dla rodzin ubogich bezpłatnie. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym.

Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny przyjęty Uchwałą Nr XIX/207/2020 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 6 lutego 2020 r. utracił moc obowiązującą.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Augustów na lata 2023-2025 jest w pełni uzasadnione.